וְכֵן הַמְלַקֵּט לוֹ עֲצָמוֹת – מי שלקטו לו את עצמות אביו ואמו, על מנת להביאם לקברי אבותם, שנוהג אבלות כל אותו היום, והוא אונן מדרבנן, ואסור באכילת קדשים, הרי זה טוֹבֵל וְאוֹכֵל בלילה אף בְּשאר קָדָשִׁים, שכיון שאינו אסור אפילו ביום אלא מדרבנן, לא גזרו בו חכמים שיהיה אונן בלילה שאחרי כן.

גַּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר בְּעֶרֶב פֶּסַח, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פִּסְחוֹ לָעֶרֶב, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, אינו יכול לאכול מהפסח, שחכמים גזרו בו שיהיה טמא, ואמרו שכל גר הַפּוֹרֵשׁ מִן הָעֲרֵלָה, הרי הוא כְּפוֹרֵשׁ מִן הַקֶּבֶר, כלומר, שהוא טמא שבעת ימים כטמא מת, ואינו יכול לאכול את הפסח, רק אם נתגייר שבעה ימים קודם הפסח, ונטהר בהזאת אפר פרה אדומה כטמא מת.

גמרא

שנינו במשנה, שהאונן בלילה שלאחר יום המיתה אוכל את הפסח אך אינו אוכל בשאר קדשים. שואלת הגמרא: מַאי טַעְמָא. משיבה הגמרא: קָא סָבַר התנא, שאיסור אֲנִינוּת דְּלֵילְיָא שלאחר יום המיתה, הוא רק מִדְּרַבָּנָן, וְגַבֵּי אכילת הַפֶּסַח התירו לו חכמים לאכול באנינות, שלֹא הֶעֱמִידוּ חכמים את דִּבְרֵיהֶם בִּמְקוֹם שיבטל מחמתם ממצות שיש בה עונש כָּרֵת, וְגַבֵּי אכילת קָדָשִׁים לא התירו לו לאכול באנינות, כיון שאינו אלא מצות עשה בעלמא, וחכמים הֶעֱמִידוּ את דִּבְרֵיהֶם לאסור אף בִּמְקוֹם שיבטל מחמתם ממצות עֲשֵׂה של אכילת קדשים.

שנינו במשנה: הַשּׁוֹמֵעַ עַל מֵתוֹ וכו' והמלקט לו עצמות טובל ואוכל בקדשים. משמע מדברי המשנה שהוא עצמו מלקט את עצמות אביו ואמו. שואלת הגמרא: והלא מְלַקֵּט עֲצָמוֹת כיון שנגע בעצמות הרי הוא נטמא בטומאת מת, וכדי להיטהר הָא בָּעֵי – הרי הוא צריך הַזָּאָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי מאפר פרה אדומה, וכיצד אמרה המשנה שיכול לטבול ולאכול קדשים בערב. משיבה הגמרא: אֵימָא – יש לך לומר ולפרש במשנה, שלא ליקט הוא בעצמו, אלא שֶׁלִּיקְּטוּ לוֹ אחרים את הָעֲצָמוֹת של אביו ואמו, ואינו אסור לאכול בקדשים אלא באותו היום משום אנינות.

שנינו במשנה: גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר וכו' בערב פסח, בית שמאי אומרים טובל ואוכל לערב, ובית הלל אומרים הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר. הגמרא מבארת את טעמם של בית שמאי ובית הלל: אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מַחֲלוֹקֶת – מה שנחלקו בית שמאי ובית הלל, אין זה אלא בְּעֶרֶל נָכְרִי שנתגייר, דְּבֵית הִלֵּל סָבְרִי – סוברים, שצריך הוא להיטהר שבעת ימים באפר פרה כטמא מת, והוא גְּזֵירָה משום שֶׁמָּא יִטְמָא במת לְשָׁנָה הַבָּאָה קודם פסח, וְיֹאמַר אֶשְׁתָּקֵד [–בשנה שעברה] אף שלא נזדהרתי ונגעתי בכל הטומאות עד ערב פסח, מִי [–האם] לֹא טָבַלְתִּי וְאָכַלְתִּי פסח לערב, עֲכָשָׁיו נַמִּי [–גם כן] אֶטְבּוֹל וְאוֹכַל פסח בערב, וְלֹא יֵדַע דְּאֶשְׁתָּקֵד, נָכְרִי הָיָה [–היה], וְנכרי לֹא מְקַבֵּל טוּמְאָה, ועל כן לא היה צריך להיטהר שבעת ימים, אבל עֲכָשָׁיו יִשְׂרָאֵל הוא, וּמְקַבֵּל טוּמְאָה, ואינו יכול לאכול קדשים עד שיטהר מטומאתו, ולכן גזרו על כל ערל נכרי שנתגייר שיהיה צריך להיטהר שבעת ימים כטמא מת. וּבֵית שַׁמַּאי סָבְרִי, לֹא גָּזְרִינַן משום שנה הבאה, ויכול הוא לטבול ולאכול בפסח מיד. אֲבָל עָרֵל יִשְׂרָאֵל שמל בערב הפסח, לִדְבְרֵי הַכֹּל טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פִּסְחוֹ לָעֶרֶב, משום שלא שייך לגזור בו משום שנה הבאה, שהרי אף קודם שמל הוא מקבל טומאה כשאר ישראל, ואף בשנה זו אם נגע בטומאה, הרי הוא טמא שבעת ימים, וְלֹא גָּזְרִינַן שיהיה עָרֵל יִשְׂרָאֵל כטמא מת, גזירה מִשּׁוּם עָרֵל נָכְרִי.

הגמרא מביאה ראיה לדברי רבי יוחנן: תַּנְיָא נַמִּי הָכִי, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר, לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל עָרֵל יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁטַבּוֹל וְאוֹכֵל אֶת פִּסְחוֹ לָעֶרֶב, עַל מָה נֶחְלְקוּ עַל עָרֵל נָכְרִי, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פִּסְחוֹ לָעֶרֶב, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים הַפּוֹרֵשׁ מִן הָעֲרֵלָה כְּפוֹרֵשׁ מִן הַקֶּבֶר, וצריך להיטהר שבעת ימים כטמא מת.

הגמרא מביאה שיש איסורים דרבנן שאמרו חכמים שאיסורים אלו ידחו גם מצוות שיש בהם עונש כרת, ויש איסורים דרבנן שאמרו חכמים שלא ידחו מצוות שיש בהם עונש כרת: אָמַר רָבָא, בשלשה הלכות שסימנם הם עֵרֶל, הַזָּאָה, וְאִיזְמֶל, הֶעֱמִידוּ חכמים את דִּבְרֵיהֶן גם בִּמְקוֹם שמחמת דבריהם יבטלו ממצוה שיש בה עונש כָּרֵת. ואילו בשלשה הלכות אחרות שסימנם הם אוֹנֵן, וּמְצוֹרָע, וּבֵית הַפְּרָס, לֹא הֶעֱמִידוּ חכמים את דִּבְרֵיהֶן בִּמְקוֹם שמחמת דבריהם יבטלו ממצוה שיש בה עונש כָּרֵת.

מבארת הגמרא: עֵרֶל, היינו הָא דַּאֲמָרַן – הדין המבואר במשנה, שגר שנתגייר בערב הפסח, אף שמדאורייתא ישראל גמור הוא, וחייב לעשות פסח, אמרו בית הלל שמשום גזירה דרבנן אינו עושה פסח, אף שיש בפסח עונש כרת.

הַזָּאָה, דְּאָמַר מַר – שאמר רבי עקיבא (לעיל סה:), הַזָּאָה שצריך להזות על טמא מת בשלישי ובשביעי לטהרתו, שַׁבּוּת – אסורה בשבת רק משום גזירה דרבנן, וְאֵינוֹ דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת, כלומר, שאף אם חל יום השביעי שלו בערב פסח שחל בשבת, אין מזים עליו אפר פרה, אפילו שעל ידי זה לא יוכל להקריב את הפסח. הרי שהעמידו חכמים את גזירתם גם במקום שעל ידי כך יתבטל מאכילת פסח שיש בו עונש כרת.

אִיזְמֶל, דְּתַנְיָא (שבת קל:), איזמל שמלים בו את התינוק, ורוצים להביאו מהבית שהוא נמצא בו, לבית שנמצא בו התינוק, כְּשֵׁם שֶׁאֵין מְבִיאִין אוֹתוֹ דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים, שהרי אסור מן התורה להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים ומרשות הרבים לרשות היחיד, כָּךְ אֵין מְבִיאִין אוֹתוֹ דֶּרֶךְ גַּגּוֹת וְדֶרֶךְ חֲצֵרוֹת וְדֶרֶךְ קַרְפֵּיפוֹת, אף שבולם רשות היחיד הם, שכיון שהם רשויות נפרדות אסרו חכמים להוציא מזה לזה. ואף אם חל ערב פסח בשבת, וצריך הוא למול את בנו, ואם לא ימול אותו, יהיה אסור לו לאכול בפסח, אסרו חכמים להביא איזמל דרך גגות חצירות וקרפיפות. הרי שחכמים העמידו את גזירתם גם במקום שיתבטל ממצוה שיש בה עונש כרת.

הגמרא מבארת מה הם הדברים שלא העמידו בהם חכמים את גזירתם במקום שיש עונש כרת, שסימנם הוא, אונן מצורע ובית הפרס: אוֹנֵן, היינו הָא דַּאֲמָרַן – הדין המבואר במשנה, שאונן אף שהוא אסור באכילת קדשים בלילה שלאחר יום המיתה, התירו לו לאכול את הפסח כיון שיש בו עונש כרת.

מצורע כשנרפא מצרעתו, הוא טמא שבעה ימים, וטובל ביום השביעי, וביום השמיני צריך הוא להקריב שלשה קרבנות, עולה חטאת ואשם, ולוג שמן. וצריך ליתן מדם האשם ומהשמן על תנוך אזנו ועל בהן ידו ובהן רגלו. אך אינו יכול להיכנס לעזרה, כיון שקודם שמקריבים את קרבנותיו, הרי הוא מחוסר כיפורים שאסור לו להיכנס לעזרה, ולא היו יכולים להוציא את הדם והשמן מחוץ לעזרה, מפני שאז היו נפסלים כדין קדשים היוצאים חוץ לעזרה, ועל כן היה עומד המצורע בשער נקנור שלא נתקדש חללו בקדושת העזרה (לעיל פה:), ומכניס את ידו לעזרה כדי שיוכלו ליתן מהדם והשמן על בהונותיו ולא יפסלו ביוצא.

מבארת הגמרא: מְצוֹרָע מַאי הִיא, דְּתַנְיָא, מְצוֹרָע שָׁחַל יום הַשְּׁמִינִי שֶׁלּוֹ בְּעֶרֶב הַפֶּסַח, וְרָאָה קְרִי בּוֹ בַּיּוֹם, ונאסר לו להיכנס להר הבית, הרי הוא טוֹבֵל כדי להיטהר מקריו, ונכנס להר הבית, ומקריב את קרבנותיו, וְאוֹכֵל מהפסח בערב, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁטָּבוּל יוֹם [–טמא ביום שטבל לטהרתו] אֵינוֹ נִכְנָס להר הבית עד שיעריב שמשו, זֶה [–מצורע שהוא טבול יום בערב פסח] נִכְנָס, כדי שיוכל לאכול פסח בערב, שמּוּטָב שִׁבְא עֲשֵׂה של פסח שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עונש כָּרֵת, וְיִדָּחֶה את האיסור עשה של כניסת טבול יום בעזרה, שהוא עֲשֵׂה שֶׁאֵין בּוֹ עונש כָּרֵת. וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שמה שאמרה הברייתא שאיסור כניסת טבול יום להר הבית, הוא איסור עשה, אין זה בדווקא, שִׁדְּבַר תּוֹרָה אֲפִילּוּ איסור עֲשֵׂה אֵין בּוֹ, ואין זה אלא איסור דרבנן, שֶׁנֶּאֱמַר (דברי הימים ב' כ ה) 'וַיַּעֲמֹד יְהוֹשָׁפָט בְּקְהַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם בְּבֵית ה' לִפְנֵי הֶחָצֵר הַחֲדָשָׁה', כלומר, שעמד יהושפט לפני הר הבית. ומבאר רבי יוחנן, מַאי חָצֵר הַחֲדָשָׁה – מדוע נקרא הר הבית 'חצר החדשה', והרי יהושפט היה אחר שכבר עמד המקדש זמן רב, אלא נקרא כן משום שֶׁבאותו היום חִדְּשׁוּ בּוֹ דָּבָר,

המשך בעמוד סה

כלומר, שחידשו דבר בהלכות של הר הבית, וקיבל רבי יוחנן מרבו, שהחידוש היה שהוסיפו על קדושתו **וְאָמְרוּ שְׁטָבוּל יוֹם לֹא יִכָּנֵס בְּמַחֲנֵה לְוִיָּה**, דהיינו בהר הבית. הרי שכניסת טבול יום בהר הבית הוא איסור דרבנן, ובערב פסח התירו לו להיכנס להר הבית לצורך הבאת קרבנותיו כדי שיטהר מצרעתו ויוכל להקריב את הפסח, משום שלא העמידו חכמים את דבריהם במקום שיבטל מחמתם ממצוה שיש בה עונש כרת.

בית הפרס האמור בסוגייתנו, הוא שדה שהיה בה קבר ונחרשה השדה, שגזרו חכמים שכל ההולך בתוך מאה אמה סביבות הקבר יטמא, שחוששים שמא הוליכה המחרישה את עצמות המת ופיזרתן על פני השדה, וההולך שם יסיט בהילוכו עצם שהיא גדולה כשעורה, ועצם כשעורה מטמא במגע ובמשא.

בֵּית הַפְּרָס, היינו מה **דְּתָנַן** (אהלות פי"ח מ"ד), **וְשָׁוִין בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל**,

שֶׁצְּרִיכִין לְעֲשׂוֹת פֶּסַח – שאדם הצריך לעשות פסח וצריך לעבור דרך בית הפרס, אם אין לו דרך אחרת, יכול לעבור בשדה זו על ידי שיבדוק אם יש שם עצמות, וְאֵין בּוֹדְקִין לְאוֹכְלֵי תְּרוּמָה – אדם הרוצה לאכול תרומה אינו סומך על בדיקה זו, אלא ימתין, ויתאחר מלהגיע אל התרומה. שבפסח הקילו משום שיש בו עונש כרת, ולא העמידו חכמים את תקנתם במקום שיש עונש כרת, אבל באכילת תרומה לא הקילו משום שהיא מצות עשה שאין בה עונש כרת.

ומבארת הגמרא את דברי המשנה ושואלת: מַאי בּוֹדְקִין (לְעוֹשֵׂי פֶּסַח) – כיצד עושים בדיקה זו. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, מְנַפֵּחַ – נופח בפיו על עפר בֵּית הַפְּרָס, וְהוֹלֵךְ במקום שניפח, ואם יהיה שם עצם כשעורה, ידחה משם בנפיחתו, ואם יהיה שם עצם גדול, יראנו ולא ידרוך עליו. רַב יְהוּדָה בַּר אַבַּיי מַשְׁמֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה אָמַר, שבודקין אם כבר נידש בית הפרס זה ברגלי אדם, ואם נידש יכול לילך בו, משום שִׁבֵּית הַפְּרָס שֶׁנִּידַּשׁ ברגלי אדם, טָהוֹר, שסומכים על כך, שהוסרו משם כל העצמות על ידי דריסת הרגלים.

הדרן עלך האשה

פרק תשיעי - מי שהיה

משנה

נאמר בתורה (במדבר ט י–יא) 'דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא לָנֶפֶשׁ אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחֹקָה לָכֶם אוֹ לְדֹרֹתֵיכֶם וְעָשָׂה פֶּסַח לַה', בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעַרְבַּיִם יַעֲשׂוּ אֹתוֹ', דהיינו, מי שהיה טמא או בדרך רחוקה בארבעה עשר בניסן בזמן הקרבת הפסח, ולכך לא הקריב את הפסח בזמנו, צריך להקריבו בארבעה עשר באייר שהוא זמן הקרבת פסח שני. משנתנו תבאר מי הם הנדחים לפסח שני.

מִי שֶׁהָיָה טָמֵא בזמן שחיטת הפסח, אוֹ שהיה בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה, וְלכן לֹא עָשָׂה [–לא הקריב] אֶת הפסח הָרִאשׁוֹן בארבעה עשר בניסן, יַעֲשֶׂה אֶת הפסח הַשֵּׁנִי באייר באַרְבָּעָה עָשָׂר בְּאִיָּר בֵּין הָעַרְבַּיִם, כְּתוֹרַת פֶּסַח שני. וכן אם שָׁגַג שלא ידע שהיום פסח, אוֹ נֶאֱנַס בזמן הקרבת קרבן הפסח וְלֹא עָשָׂה אֶת הָרִאשׁוֹן, יַעֲשֶׂה אֶת הַשֵּׁנִי]. מקשה המשנה: אִם בֵּן שכל מי שהיה אנוס בזמן הקרבת הפסח הראשון, נדחה לפסח שני, לָמָּה נֶאֱמַר בתורה דווקא טָמֵא אוֹ שֶׁהָיָה בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה שנדחים לפסח שני, הלא כל האונסים נדחים לפסח שני. מתרצת המשנה: משום שֶׁאֵלּוּ – הטמא ומי שהיה בדרך רחוקה, השוגג והאונס, כשלא הקריבו את הפסח פְּטוּרִין מֵהַכָּרֵת [–כרת], לכך אומרת התורה 'דרך רחוקה', להשמיענו שאף הנמצא בדרך רחוקה פטור מכרת, אף שיכל להיזהר שלא להיות בדרך רחוקה, וְאֵלּוּ שאינם שוגגים או אנוסים חַיָּבִין בְּהַכָּרֵת.

גמרא

הגמרא מביאה מחלוקת לגבי מי שנמצא בדרך רחוקה בזמן שחיטת הפסח, ובמשך הלילה שהוא זמן אכילת הפסח, יבוא לירושלים ויוכל לאכול את הפסח, ושחטו אחרים את הפסח עבורו, האם יצא ידי חובתו או לא: אִיתְּמַר, הָיָה בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה בשעת שחיטת הפסח, דהיינו מחצות היום עד שקיעת החמה, וְשלוחיו שָׁחֲטוּ את הפסח וְזָרְקוּ עָלָיו [–עבורו] את הדם, ובמשך הלילה שהוא זמן אכילת הפסח, יבוא לירושלים ויוכל לאכול את הפסח, רַב נַחְמָן אָמַר, הוּרְצָה – יצא ידי חובתו ואינו צריך להביא פסח שני, רַב שֵׁשֶׁת אָמַר, לֹא הוּרְצָה, וצריך להקריב פסח שני.

הגמרא מבארת את מחלוקתם: רַב נַחְמָן אָמַר הוּרְצָה, מֵיחָם הוּא דְּחָם רַחֲמָנָא עָלָיו – התורה חסה על מי שהיה בדרך רחוקה שלא יתחייב כרת אם לא הקריב בראשון, וְאִי עָבִיד – אבל אם שלח שליח להקריב בראשון, תָּבֵא עָלָיו בְּרָכָה, ויצא בזה ידי חובתו. וְרַב שֵׁשֶׁת אָמַר לֹא הוּרְצָה, מִידְחָא דַּחֲיֵיהּ רַחֲמָנָא כְּטָמֵא – התורה דחתה את הנמצא בדרך רחוקה מלהקריב את הפסח בראשון, כמו טמא שאינו מקריב בראשון, ואף אם יקריבו עבורו לא יצא ידי חובתו וצריך להקריב בשני.

רב נחמן מוכיח ממשנתנו כדבריו: אָמַר רַב נַחְמָן, מְנָא אָמִינָא לָהּ – מנין לי לומר כן, שאם היה בדרך רחוקה ושחטו עבורו את הפסח יצא ידי חובתו, דְּתַנַן במשנתנו, מִי שֶׁהָיָה טָמֵא אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה וְלֹא עָשָׂה אֶת הפסח הָרִאשׁוֹן, עַשָּׂה אֶת הַשֵּׁנִי. מכך שהמשנה שונה 'ולא עשה' על מי שהיה בדרך רחוקה, מִכְּלָל דְּאִי בְּעֵי עָבֵד – משמע שאם היה רוצה לעשות בראשון, יכל לעשות כן, אלא שלא עשה מרצונו, ומוכח כדברי רב נחמן, שהנמצא בדרך רחוקה יכול לעשות את הפסח בראשון על ידי שליח ויוצא בזה ידי חובתו).

הגמרא דוחה את הראיה: וְרַב שֵׁשֶׁת אָמַר לָךְ, אִי הָכִי – אם כך שלשון 'ולא עשה' משמע שיכל לעשות בראשון, כיצד תבאר את הַסְּיָפָא, דְּקָתָנֵי – ששנינו בה, שָׁגַג אוֹ נֶאֱנַס וְלֹא עָשָׂה אֶת הָרִאשׁוֹן, עַשָּׂה אֶת הַשֵּׁנִי, מִדְּקָתָנֵי – מכך שהמשנה שונה 'ולא עשה', מִכְּלָל דְּאִי בָּעֵי עָבֵד, משמע שאם רצה יכל לעשות בראשון, והרי בשוגג אין שייך לומר כן, שהֲרֵי שָׁגַג ולא ידע שהיום פסח וצריך להקריב קרבן פסח, וְכן לענין אונס הֲרֵי נֶאֱנַס ולא יכל להקריב היום את הפסח, אֶלָּא על כרחך צריך לומר שחסר בסיפא, וּמִזֵּיד קָתָנֵי בַּהֲדֵייהוּ – וצריך לשנות בה גם מזיד יחד עם שוגג ואונס, ועל מזיד אומרת המשנה 'ולא עשה', שהרי יכול לעשות בראשון, הָכָא נָמֵי – גם כאן ברישא צריך לומר שחסר בה, וְאוֹנֵן קָתָנֵי בַּהֲדֵייהוּ – וצריך לשנות גם אונן יחד עם טמא ומי שהיה בדרך רחוקה, ועל אונן אומרת המשנה 'ולא עשה', שיכול לעשות בראשון על ידי שישחטו בעבורו), אבל הנמצא בדרך רחוקה אינו יכול לעשות בראשון, כפי שסובר רב ששת.

הגמרא מוכיחה שאכן צריך לשנות במשנה מזיד ואונן, ואין ראיה לדעת רב נחמן: אָמַר רַב אַשִׁי, מַתְנִיתִין נַמִּי דַּיְקָא – ממשנתנו גם מוכח כן שצריך לשנות בה מזיד ואונן, דְּקָתָנֵי – ששנינו בה אִלּוּ פְּטוּרִין מֵהַכָּרֵת וְאִלּוּ חַיָּבִין בְּהַכָּרֵת. אַהֲרֵיָא – על מי שונה המשנה שאם לא עשו את הפסח בראשון חייבים בכרת, אִילֵּימָא [–אם נאמר] אֲשׁוֹגֵג וְנֶאֱנָס, שהם חייבים כרת על שלא עשו בראשון, שׁוֹגֵג וְנֶאֱנָס בְּנֵי כָּרֵת נִינְהוּ – וכי אפשר לחייב את השוגג והאונס כרת, אֶלָּא לָאו אַמְּזִיד וְאוֹנֵן, שהם חייבים כרת על שלא הקריבו את הפסח בראשון, ומוכח שצריך לשנות במשנה גם מזיד ואונן, ואם כן אין ראיה לרב נחמן ממשנתנו, כיון שדברי המשנה ברישא 'ולא עשה' אמורים על אונן, שיכל לעשות בראשון, ואינם אמורים על דרך רחוקה.

הגמרא דוחה את הראיה שהביא רב אשי ממשנתנו: וְרַב נַחְמָן שסבר שלא מוסיפים ברישא של המשנה אונן, ולכן הוכיח שהנמצא בדרך רחוקה יכול להקריב את הפסח בראשון, אָמַר לָךְ, בסיפא של המשנה ודאי שחסר וצריך לשנות בה גם מזיד, ועל המזיד שונה המשנה בסיפא 'ולא עשה את הראשון', שיכל לעשות בראשון, אבל ברישא לא צריך לשנות אונן, שדברי המשנה 'ולא עשה' אמורים על דרך רחוקה, שיכל לעשות בראשון על ידי אחרים, וְלְעוֹלָם אַמְּזִיד לְחוּדֵיהּ – ועל מזיד בלבד שונה המשנה 'ואלו חייבין בכרת', שהרי לא מוזכר דין אונן במשנה, וּבְדִין הוּא דְּאִיצְּטְרִיךְ לֵיהּ לְמֵיתְנָא חֵייֵב – ואמנם המשנה היתה צריכה לשנות 'חייב בכרת' בלשון יחיד, כיון שנשנה רק על מזיד, וַהֲאי דְּקָתָנֵי – ומה ששונה המשנה חַיָּבִין בלשון רבים, אַיְידֵי דְּתָנָא רֵישָׁא – אגב כך שהמשנה שונה ברישא פְּטוּרִין בלשון רבים, תָּנָא סֵיפָא חַיָּבִין, ואם כן יש ראיה לרב נחמן, שהרי לא מוזכר אונן ברישא, ובהכרח ש'ולא עשה' עולה על דרך רחוקה, ומבואר שיכול לעשות את הפסח בראשון.

רב ששת מוכיח כדבריו שמי שהוא בדרך רחוקה אינו יכול לשחוט על ידי אחרים: אָמַר רַב שֵׁשֶׁת, מְנָא אָמִינָא לָהּ – מנין לי לומר כן, שמי שהוא בדרך רחוקה אינו יכול לשחוט על ידי אחרים, דְּתַנְיָא, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, התורה אומרת (במדבר ט י) 'אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא לָנֶפֶשׁ אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחֹקָה לָכֶם אוֹ לְדֹרֹתֵיכֶם וְעָשָׂה פֶּסַח לַה'', נֶאֱמַר בפסוק זה טָמֵא שנדחה לפסח שני, וְנֶאֱמַר גם בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה,